

قانون معافیت پزشکی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 1- عدم کفایت رشد و نمو جسمی و عضلانی کافی که موجب ناتوانی در انجام تکالیف نظامی می شود معاف دائم.	1	29	بخش اول: بیماریهای عمومی
بند 2- ابتلاء به بیماریهای قابل علاج که مدت درمان آنها بیشتر از یک ماه باشد و همچنین اعمال جراحی و کسانیکه در دوران نقاهت بیماری می باشند با تشخیص شوراها ی پزشکی از 6 ماه تا یکسال معاف موقت.	2	29	بخش اول: بیماریهای عمومی
بند 3- پایین افتادگی احشاء توأم با اختلالات عملی معاف دائم. تبصره: نوع خفیف- معاف از رزم.	3	29	بخش اول: بیماریهای عمومی
بند 4- طول قد مشمولان کمتر از 150 سانتی متر معاف دائم.	4	29	بخش اول: بیماریهای عمومی
بند 1- بیماریهای غدد هیپوفیز اکرومگالی، ژیگانتیسم، سندروم کوشینگ، دیابت بی مزه، آدنوم هیپوفیز، هیپوفونکسیون کلی هیپوفیز معاف دائم.	1	30	ش دوم: بیماریهای غدد مترشحه داخلی(تیروئید- چاقی و لاغری
بند 2- بیماریهای غده تیروئید الف) گواتر توکسیک معاف دائم.ب) هیپرتیروئیدی و هیپوتیروئیدی معاف دائم.ج) گواترهای حجیم معاف دائم.ج) گواترهای حجیم معاف دائم.ه) تیروئیدیت های حاد شش ماه معاف موقت.و) گواتر عمل شده خدمات غیر رزمی	2	30	ش دوم: بیماریهای غدد مترشحه داخلی(تیروئید- چاقی و لاغری
بند 3- بیماریهای غدد پاراتیروئید. هیپر پاراتیروئیدی و هیپوپاراتیروئیدی معاف دائم	3	30	ش دوم: بیماریهای غدد مترشحه داخلی(تیروئید- چاقی و لاغری
بند 4- بیماریهای غدد فوق کلیوی پرکاری و کم کاری غده فوق کلیوی معاف دائم	4	30	ش دوم: بیماریهای غدد مترشحه داخلی(تیروئید- چاقی و لاغری
بند 5- بیماریهای غدد بیضه الف) تومورهای بیضه معاف دائم.ب) ژنیکوماستی شدید معاف دائم.ج) سندروم کلاین فلتر معاف دائم	5	30	ش دوم: بیماریهای غدد مترشحه داخلی(تیروئید- چاقی و لاغری

شرح	بند	ماده	بخش
بند 6- بیماریهای غدد دیگر الف) تومورهای هیپوفیز معاف دائم.ب) هرمافرودیسم ها معاف دائم	6	30	ش دوم: بیماریهای غدد مترشحه داخلی(تیروئید- چاقی و لاغری
بند 7-بیماریهای تغذیه و متابولیک الف) دیابت قندی معاف دائم. ب) هیپوانسولینیزم معاف دائم. ج)بیماریهای ویلسون معاف دائم.	7	30	ش دوم: بیماریهای غدد مترشحه داخلی(تیروئید- چاقی و لاغری
بند 8- چاقی و لاغری مفرط با توجه به عدد A به شرح زیر عمل می شود: $A < 15$ لاغری مفرط $15 < A < 20$ لاغر $20 < A < 25$ نرمال $25 < A < 35$ چاقی مفرط $A > 40$ چاقی مرضی الف) اگر عدد A کمتر از 15 و بیشتر از 40 باشد معاف دائم. ب) اگر عدد A بین 35 تا 40 باشد معاف از رژیم.	8	30	ش دوم: بیماریهای غدد مترشحه داخلی(تیروئید- چاقی و لاغری
بند 1- انواع آگزماهای وسیع و شدید:الف) در صورتی که مزمن و مقاوم به درمان باشد معاف دائم. ب) در سایر موارد خدمات غیررژیمی.	1	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 2- عفونت های قارچی عمیق و وسیع پوست. الف) در صورتی که مزمن و مقاوم به درمان باشد معاف دائم.ب) کچلی 6 ماه معاف موقت.	2	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 3- هیپرئیدروز (عرق کردن کف دست) شدید معاف دائم.	3	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 4- لیکن پلان پوستی و مخاطی شدید و گسترده معاف دائم.	4	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 5-پسوریازیس کف دست و پا و پسوریا زیس های شدید و گسترده و انور سه معاف دائم.	5	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 6- سل های پوستی معاف دائم.	6	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 7- لوپوس اریتماتوسیسستمیک و لوپوس اریتمانودیسکوئید معاف دائم.	7	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست

شرح	بند	ماده	بخش
بند 8- خال هاي پيگماته آنزيم هاي وسيع و غير قابل عمل. الف) توأم با اختلالات عملي و يا در سر و صورت كه كراهت منظر ايجاد كرده باشد معاف دائم. ب) در ساير موارد خدمات غير رزمي.	8	31	بخش سوم: بيماريهاي پوست و بافت هاي زير پوست
بند 9- ميكوزيس فونكوئيد و ساير لنفوماي پوستي و پاراپسوريازيس با پلاكهاي بزرگ معاف دائم.	9	31	بخش سوم: بيماريهاي پوست و بافت هاي زير پوست
بند 10- سيكاتريس هاي جلدي در صورتي كه وسيع و ضخيم بوده با چسبندگي به اطراف داشته به طوري كه مانع حمل تجهيزات و تمرينات نظامي بوده با تمايل به زخم شدن داشته باشد يا اختلالات عملي توليد نموده باشد معاف دائم.	10	31	بخش سوم: بيماريهاي پوست و بافت هاي زير پوست
بند 11- اسكلرودرمپها- آتروفي هاي پوستي در صورتي كه وسيع و پيش رونده باشند معاف دائم.	11	31	بخش سوم: بيماريهاي پوست و بافت هاي زير پوست
بند 12- ويتيليكو گسترده صورت و يا هر دو دست و يا بيش از 40% كل بدن معاف دائم.	12	31	بخش سوم: بيماريهاي پوست و بافت هاي زير پوست
بند 13- عوارض پوستي شديد كه در اثر اختلالات عروقي ايجاد شده باشد مانند فلبيت هاي عمقي و سطحي كه با ورم مزمن اندام توأم باشد معاف دائم.	13	31	بخش سوم: بيماريهاي پوست و بافت هاي زير پوست
بند 14- هيپودرميهاي ندولر شديد و منتشر و مقاوم و توأم با علايم سيستميك معاف دائم.	14	31	بخش سوم: بيماريهاي پوست و بافت هاي زير پوست
بند 15- درماتيهاي بولوز غير ميكروبي اكتسابي و درماتيت هاي بولوز مادرزادي و اكرودرماتيت مزمن هالوپو، اكرودرماتيس، آنتروپاتيكا معاف دائم.	15	31	بخش سوم: بيماريهاي پوست و بافت هاي زير پوست
بند 16- هيپركراتوزكف هر دو دست و يا هر دو پا: الف) در مورد شديد معاف دائم. ب) در موارد خفيف خدمات غير رزمي.	16	31	بخش سوم: بيماريهاي پوست و بافت هاي زير پوست
بند 17- فرونگولوز شديد و وسيع يكسال معاف موقت.	17	31	بخش سوم: بيماريهاي پوست و بافت هاي زير پوست

شرح	بند	ماده	بخش
بند 18- بیماریهای پوستی که در حین انجام خدمت وظیفه یا در اثر حساسیت و یا مسمومیت نسبت به مواد شیمیایی (شغلی، دارویی، جنگی) ایجاد شده باشد و به درمان مقاوم باشد معاف دائم.	18	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 19- کهیر. الف) همراه با آنژ یوادم معاف دائم. ب) در سایر موارد خدمات غیررزمی.	19	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 20- آلورسی آرآتا همراه با کراحت منظر یا توتالیس و یا یونیورسالیس معاف دائم.	20	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 21- بیماریهای کلاژن- اسکلرودرمی ها- پلی آرتريت نودوزا و اسکولیت های لنفوسیتی و اسکولیت های دارویی در صورتی که وسیع بوده و سبب اختلال عملی گردند معاف دائم.	21	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 22- انواع آکنه وقتی که شدید باشد و یا منظره صورت را تغییر دهد و یا اینکه ناحیه وسیعی از گردن، کتف ها، سینه و پشت را فرا گرفته باشد معاف دائم.	22	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 23- لیشمانیوز (سالک پوستی). الف) فعال شش ماه معاف موقت. ب) در صورتیکه پس از بهبودی کراحت منظر یا اختلال عملی اعضاء را ایجاد نماید معاف دائم.	23	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 24- سارکوئیدوز پوست معاف دائم.	24	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 25- بیماری ژنودرماتوز مانند توبروز اسکلروزیس، رکلین هوزن، آلبینیسم، اکتیوز مادرزادی، گزردرماپیگمانتوزا، پوفیزی معاف دائم.	25	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 26- ایکتیوز گسترده مادرزادی یا اکتسابی معاف دائم.	26	31	بخش سوم: بیماریهای پوست و بافت های زیر پوست
بند 1- اختلالات استحالته ای سلولهای عصبی (مانند فریدریش و..) معاف دائم.	1	32	بخش چهارم: بیماریهای داخلی مغز و اعصاب (نورولوژی)

شرح	بند	ماده	بخش
بند 2- اختلالات تعادلي مخچه اي معاف دائم.	2	32	بخش چهارم: بيماريهاي داخلي مغز و اعصاب (نورولوژي)
بند 3- انواع ميليتها و سكل آنها الف) در صورتيكه شديد باشد معاف دائم. ب) در موارد خفيف (زماني كه بر اساس طبقه بندي بين المللي (صفر تا پنج) در حد 4 باشد) خدمات غيررزمي.	3	32	بخش چهارم: بيماريهاي داخلي مغز و اعصاب (نورولوژي)
بند 4- انسفاليتها و انسفالوياتيتها در صورتيكه عوارض جسمي يا رواني پايدار و ناتوان كننده داشته باشد معاف دائم.	4	32	بخش چهارم: بيماريهاي داخلي مغز و اعصاب (نورولوژي)
بند 5- مولتيپل اسكلروزيس يا MS معاف دائم.	5	32	بخش چهارم: بيماريهاي داخلي مغز و اعصاب (نورولوژي)
بند 6- انواع صغر عضلاني بزرگ مشروط بر اينكه اختلال شديد و مشهود ايجاد کرده باشد معاف دائم.	6	32	بخش چهارم: بيماريهاي داخلي مغز و اعصاب (نورولوژي)
بند 7- انواع ميويتي هاي اوليه و ثانويه معاف دائم.	7	32	بخش چهارم: بيماريهاي داخلي مغز و اعصاب (نورولوژي)
بند 8- اختلالات مادرزادي سيستم اعصاب مركزي از هر نوع معاف دائم.	8	32	بخش چهارم: بيماريهاي داخلي مغز و اعصاب (نورولوژي)
بند 9- انواع پاراپلژي ها، پاراپارزي ها، همي پلژي ها، همي پارزيها و منوپلژيها معاف دائم.	9	32	بخش چهارم: بيماريهاي داخلي مغز و اعصاب (نورولوژي)
بند 10- انواع اختلالات و حرکات غيرطبيعي عضوي مربوط به دستگاه خراج هر مي معاف دائم.	10	32	بخش چهارم: بيماريهاي داخلي مغز و اعصاب (نورولوژي)
بند 11- انواع صرع به شرط ثبوت كلينيكي و يا پاراكلينيكي در يكي از مراكز درماني دانشگاهي يا نظامي معاف دائم. تبصره: در مواردی كه شروط فوق تحقق نيابد ولي مدارك قابل استناد دال بر سابقه صرع موجود باشد به خدمت غير رزمي اعزام و در مشاغل مناسب گمارده شود در صورتي كه در حين خدمت صرع ثابت شود معاف دائم.	11	32	بخش چهارم: بيماريهاي داخلي مغز و اعصاب (نورولوژي)

شرح	بند	ماده	بخش
بند 12- انواع پلی نوریت‌های بهبود یافته و سکل آنها با تایید الکتروود یا کنوزیس به شرط ثبوت کلینیکی و پاراکلینیکی در مراکز درمانی دانشگاهی یا نظامی معاف دائم.	12	32	بخش چهارم: بیماری‌های داخلی مغز و اعصاب (نورولوژی)
بند 13- انواع نوروفیبروماتوزها (الف) در موارد شدید (اختلال عملکرد، کراهت منظر) معاف دائم. (ب) در موارد خفیف خدمات غیررزمی.	13	32	بخش چهارم: بیماری‌های داخلی مغز و اعصاب (نورولوژی)
بند 14- سابقه مننژیت های مزمن و سکل انواع مننژیت در صورت داشتن اختلال عملی و عصبی به شرط ثبوت در مراکز درمانی دانشگاهی یا نظامی معاف دائم.	14	32	بخش چهارم: بیماری‌های داخلی مغز و اعصاب (نورولوژی)
بند 15- انواع نوروالژیها معاف از رزم.	15	32	بخش چهارم: بیماری‌های داخلی مغز و اعصاب (نورولوژی)
بند 16- انواع فلج اعصاب کرینال. الف) در موارد شدید و مقاوم به درمان با اثبات کلینیکی یا پاراکلینیکی معاف دائم. (ب) در موارد خفیف خدمات غیررزمی	16	32	بخش چهارم: بیماری‌های داخلی مغز و اعصاب (نورولوژی)
بند 17- انواع سکنه های مغزی و ضایعات عروقی مغز الف) با عارضه عصبی (ارگانیک یا غیرارگانیک) معاف دائم. (ب) بدون عارضه خدمات غیررزمی.	17	32	بخش چهارم: بیماری‌های داخلی مغز و اعصاب (نورولوژی)
بند 18- بیماری میاستنی کراویس با اثبات کلینیکی یا پاراکلینیکی در مراکز درمانی دانشگاهی یا نظامی معاف دائم.	18	32	بخش چهارم: بیماری‌های داخلی مغز و اعصاب (نورولوژی)
بند 19- تور تیکولی معاف دائم.	19	32	بخش چهارم: بیماری‌های داخلی مغز و اعصاب (نورولوژی)
بند 1- انواع پسیکوزها شامل (اسکیزوافکتیو، اختلالات هذیانی، پسیکوزهای آتیپیک مزمن) معاف دائم.	1	33	بخش پنجم: بیماری‌های روانپزشکی
بند 2- اختلالات خلقی. الف) شدید در فاز مانیک یا فاز افسردگی اعم از حاد و یا مزمن معاف دائم. (ب) اختلال افسردگی اساسی معاف دائم. (ج) انواع اختلال خلقی افسردگی خفیف (دیس تاییمی و سایکلو تاییمی) ، اختلال خلقی نوع دوم (هیپومانیا) در صورتیکه با دارو تحت کنترل بوده و یا تهدید کننده خود و اطرافیان نباشد معاف از رزم.	2	33	بخش پنجم: بیماری‌های روانپزشکی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 3- انواع اختلالات شخصیتی الف) انواع سایکوپات و نوع مرزی و نوع اسکیزوئید معاف دائم. ب) انواع دیگر اختلال شخصیت در صورتیکه ناتوان کننده باشد معاف دائم. ج) در صورتیکه ناتوان کننده نباشد معاف از رزم.	3	33	بخش پنجم: بیماریهای روانپزشکی
بند 4- انواع نوروهای شدید و مقاوم به درمان و مزاحم معاف دائم.	4	33	بخش پنجم: بیماریهای روانپزشکی
بند 5- انواع نقیصه های عقلانی و کند ذهنی ها (عقب ماندگی ها) الف) با ضریب هوشی زیر 60 معاف دائم. ب) با ضریب هوشی بین 60-75 معاف از رزم.	5	33	بخش پنجم: بیماریهای روانپزشکی
بند 6- اختلالات تکلم و لکنت زبان در صورتی که علت روانی یا نورولوژیک داشته باشد الف) در صورت شدید بودن معاف دائم. ب) در موارد خفیف خدمات غیررزمی.	6	33	بخش پنجم: بیماریهای روانپزشکی
بند 7- بیماریهای روانی ناشی از جنگ و حوادث الف) در صورتی که استقرار یافته باشد به شرط ثبوت در مراکز درمانی نظامی یا دانشگاهی توسط دو نفر روانپزشک معاف دائم. ب) در صورت عدم استقرار خدمات غیررزمی.	7	33	بخش پنجم: بیماریهای روانپزشکی
بند 8- اختلال رفتار (عدم تعادل عصبی و روانی) و کژخوئیها به طوری که مغایر شئونات نظامی باشد همچنین انحرافات اخلاقی و جنسی مانند ترانس سکسوالیسم معاف دائم.	8	33	بخش پنجم: بیماریهای روانپزشکی
بند 9- اختلالات کنترل تکانه معاف دائم. تبصره: تیک های (تکانه های) ضعیف و گذرا مثل پلک زدن و.. معاف از رزم.	9	33	بخش پنجم: بیماریهای روانپزشکی
بند 1- معایب ستون فقرات (مادرزادی یا اکتسابی) الف) در موارد شدید یا اشکال عملی معاف دائم. ب) در موارد خفیف خدمات غیررزمی.	1	34	بخش ششم: بیماریهای جراحی مغز و اعصاب
بند 2- اسپوندیلولیزیس و اسپوندیلولیزتیزیس معاف دائم.	2	34	بخش ششم: بیماریهای جراحی مغز و اعصاب
بند 3- انواع هرنی دیسکال با علایم کلینیکی و رادیولوژی عمل شده و عمل نشده معاف دائم.	3	34	بخش ششم: بیماریهای جراحی مغز و اعصاب

شرح	بند	ماده	بخش
بند 4- تومورهاي استخواني خوش خيم ستون فقرات .الف) در صورتیکه از نظر حجم و موقعیت اختلال عملي ايجاد نمايد معاف دائم. ب) بدون اختلال عملي خدمات غيررزمي.	4	34	بخش ششم: بيماريهاي جراحي مغز و اعصاب
بند 5- انواع شکستگی هاي تازه مهره ها (بدنه، تیغه، زوائد مفصلي) معاف دائم.	5	34	بخش ششم: بيماريهاي جراحي مغز و اعصاب
بند 6- تغيير شكلهاي مادرزادي و واضح جمجمه مانند هيدروسفالي، ميكروسفالي معاف دائم.	6	34	بخش ششم: بيماريهاي جراحي مغز و اعصاب
بند 7- اختلالات عروقي مغز با و بدون علايم كلينيكي (مثل انوريسم و A.V.M) معاف دائم.	7	34	بخش ششم: بيماريهاي جراحي مغز و اعصاب
بند 8- سابقه عمل جراحي روي مغز معاف دائم.	8	34	بخش ششم: بيماريهاي جراحي مغز و اعصاب
بند 9- كمپرسیونهاي نخاعي مانند تومورهاي استخواني مهره ها و يا سكل عفونتها و آراكنوئیديتها خواه به مرحله فلج رسیده باشد یا نرسیده باشد معاف دائم.	9	34	بخش ششم: بيماريهاي جراحي مغز و اعصاب
بند 10- هر نوع جسم خارجي در داخل جمجمه و كانال نخاعي معاف دائم.	10	34	بخش ششم: بيماريهاي جراحي مغز و اعصاب
بند 11- دنده گردني. الف) با عوارض شديد معاف دائم ب) بدون عوارض خدمات غيررزمي.	11	34	بخش ششم: بيماريهاي جراحي مغز و اعصاب
بند 12- توراسيك اوت لت سندرم با تأيید كلينيكي و يا راديولوژي معاف دائم.	12	34	بخش ششم: بيماريهاي جراحي مغز و اعصاب
بند 13- انواع خونريزي هاي سربر و مننژه الف) با عارضه عصبي (ارگانيك يا غيرارگانيك) معاف دائم. ب) بدون عارضه خدمات غيررزمي.	13	34	بخش ششم: بيماريهاي جراحي مغز و اعصاب

شرح	بند	ماده	بخش
بند 14- تروماهاي عصبي الف) فلج اعصابي كه سبب اختلالات عملي و ناتوان كننده معاف دائم. ب) صدمات عصبي حسي خدمات غيررزمي.	14	34	بخش ششم: بيماريهاي جراحي مغز و اعصاب
بند 1- تغيير شكل و نقص هاي مادرزادي حجاب حاجز (نبودن ديافراگم يا فلج حجاب حاجز) معافيت دائم.	1	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 2- تغيير شكل هاي مادرزادي قفسه صدري مانند سينه فرورفته (سينه قيفي شكل)، جناغ برجسته با فقدان عضلات تنفسي: الف) همراه با اختلال باليني واضح در عمل قلب يا ريه معاف دائم. ب) بدون اختلال تنفسي و قلبي خدمات غيررزمي.	2	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 3- تغيير شكلهاي مادرزادي مجاري هوايي (فيستولها و تراكتوبرونكومكالي) معاف دائم.	3	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 4- عدم تشكيل قسمتي از ريه (آرنزي ري) و آلازي كامل يا جزئي كه ايجاد اختلال در عمل تنفسي نموده باشد معاف دائم.	4	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 5- استنيت و اسنوميليت دنده ها يا ترقوه يا جناغ سينه يا كتف: الف) در نوع مزمن (بيش از 6 ماه) معاف دائم. ب) در نوع حاد شش ماه معاف موقت. ج) در نوع بهبود يافته خدمات غيررزمي.	5	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 6- شكستگي دنده ها يا جناغ يا كتف يا ترقوه كه موجب اختلال عمل تنفسي يا تغيير شكل شديد آنان شده باشد به شرط ثبوت در بيمارستانهاي نظامي يا دانشگاهي معاف دائم.	6	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 7- سيكاتريس سوختگي وسيع و يا سيكاتريس هاي اعمال جراحي كه ايجاد اختلال عملي تنفسي نمايد معاف دائم.	7	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 8- انواع پلورزيها: الف) از نوع مزمن (بيش از 6 ماه) معاف دائم. ب) از نوع حاد شش ماه معاف موقت.	8	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 9- سابقه پنوموتوراكس خودبخودي. الف) سابقه پنوموتوراكس خودبخودي (يك بار تأييد شده) معاف از رزم. ب) سابقه پنوموتوراكس خودبخودي تكرر شونده (بيش از يك بار) معاف دائم.	9	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري

شرح	بند	ماده	بخش
بند 10- سارکونیدوز، فیبروز ریه، سندرم کارتاژنز معاف دائم.	10	35	بخش هفتم: بیماریهای ریه و قفسه صدري
بند 11- تومورهای حجاب حاجز و یا جنب اعم از خوش خیم و بدخیم معاف دائم.	11	35	بخش هفتم: بیماریهای ریه و قفسه صدري
بند 12- بیماریهای قارچی مزمن ریه معاف دائم.	12	35	بخش هفتم: بیماریهای ریه و قفسه صدري
بند 13- پنوموکونیوزها معاف دائم.	13	35	بخش هفتم: بیماریهای ریه و قفسه صدري
بند 14- آمفیژم ریه: الف) به صورت منتشر معاف دائم. ب) لوکالیزه خدمات غیررزمي.	14	35	بخش هفتم: بیماریهای ریه و قفسه صدري
بند 15- کیست های مختلف ریه (هیداتیک، درموئید) پلوروپري کاردیال و کیست های هوایی بزرگ و متعدد معاف دائم.	15	35	بخش هفتم: بیماریهای ریه و قفسه صدري
بند 16- آبسه ریوی و سکلهای وسیع عفونی معاف دائم.	16	35	بخش هفتم: بیماریهای ریه و قفسه صدري
بند 17- بونشکتازی: الف) دو طرفه یا دو لب در يك ریه معاف دائم. ب) يك لوب يك طرفه معاف از رزم.	17	35	بخش هفتم: بیماریهای ریه و قفسه صدري
بند 18- برونشیت مزمن که ولید عوارض بالینی نموده باشد معاف دائم.	18	35	بخش هفتم: بیماریهای ریه و قفسه صدري
بند 19- آسم به شرط ثبوت در بیمارستانهای نظامی یا دانشگاهی: الف) در موارد متوسط و شدید معاف دائم. ب) در موارد خفیف خدمات غیررزمي.	19	35	بخش هفتم: بیماریهای ریه و قفسه صدري

شرح	بند	ماده	بخش
بند 20- تومورهاي برونش به طور كلي اعم از بدخيم يا خوش خيم معاف دائم.	20	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 21- اجسام خارجي ريه، برونش و مدياستن كه عارضه ريوي ايجاد کرده و باعث اختلال در فونكسيون ريه شده باشد به شرط ثبوت در بيمارستانهاي نظامي يا دانشگاهي معاف دائم.	21	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 22- سابقه اعمال جراحي سينه اعم از برداشتن پيش از يك دنده و توراكوپلاستي ورزكسيون ريه و دكورتيكاسيون معاف دائم.	22	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 23- تنگي هاي تراشه برونشها كه ايجاد اختلالات عملي کرده باشد معاف دائم.	23	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 24- تومورهاي مدياستن، مدياستنيتهاي مزمن علايم فشار به مدياستين معاف دائم.	24	35	بخش هفتم: بيماريهاي ريه و قفسه صدري
بند 1- انحرافات ستون فقرات مادرزادي يا اکتسابي: الف) در اشكال شديد و ناتوان كننده معاف دائم. 1) انحرافات جانبي مادرزادي و اکتسابي ستون فقرات (اسکولیوز) پيش از 30 درجه معاف دائم. 2) جبران نشده و يا منجر به تغيير شكل قفسه صدري شده باشد معاف دائم. 3) كيفوز شديد پيش از 70 درصد معاف دائم. ب) در اشكال خفيف (انحرافات جانبي مادرزادي و اکتسابي ستون فقرات کمتر از 20 درجه) معاف از رزم.	1	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 2- اسپينايفيدا اكلتا، ساكراليزاسيون، لومباريزاسيون خدمات غيررزمي.	2	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 3- هرگونه اعمال جراحي (استخواني) ستون فقرات معاف دائم.	3	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 4- شكستگي هاي قديمي حفره کوتیل (استايولوم) چنانچه با تغيير شكل حفره و يا عارضه ديگر مفصل همراه باشد معاف دائم.	4	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)

شرح	بند	ماده	بخش
بند 5- نكروز آواسكولار سر استخوان ران به هر علت- معاف دائم.	5	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 6- شكستگي هاي لگن: الف) نوع مالکين معاف دائم. ب) نوع Open Book معاف از رزم.	6	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 7- بيماري شوئرمان خدمات غيررزمي.	7	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 8- استئوميليت: الف) از نوع حاد شش ماه معاف موقت. ب) عفونتهاي سخت حاد و عفونتهايي كه عليرغم 6 ماه درمان بهبود نيافته و منجر به تغيير شكل استخوان يا ترشح مكرر باشد معاف دائم.	8	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 9- تومورهاي استخواني خوش خيم: الف) تومورهاي استخواني متعدد و يا با ايجاد اختلال مشهود در كار عضو معاف دائم. ب) تومورهاي داخل استخواني منفرد بدون عارضه خدمات غيررزمي.	9	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 10- كيستهاي استخواني: الف) كيستهاي بزرگ با خطر شكستگي يا به اندازه بيش از يك سوم قطر استخوان معاف دائم. ب) كيستهاي كوچك و بدون عارضه خدمات غيررزمي.	10	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 11- شكستگي ها: الف) شكستگي هاي استخوانهاي بلند كه منجر به نصب پيچ و پلاك و يا كونچر شده باشد و يا در گچ باشد چنانچه كمتر از شش ماه از عمل گذشته باشد ، شش ماه معاف موقت. ب) شكستگي هاي جوش خورده اي كه با پيچ و پلاك، يا كونچر بوده و يا اختلال عملکرد ايجاد کرده باشد خدمات غيررزمي. ج) شكستگي هايي كه پس از يكسال جوش نخورده باشد و مفصل كاذب ايجاد کرده باشد و يا در وضع نامناسب جوش خورده و اشكال عملي ايجاد نموده باشد معاف دائم.	11	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 12- قطع يا فقدان يكي از اندامها معاف دائم.	12	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 13- كوتاهي پا: الف) كوتاهي بيش از 3/5 سانتي متر معاف دائم (به استناد اسكنوگرام) ب) كوتاهي از 1/5 تا 3/5 سانتي متر خدمات غيررزمي.	13	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)

شرح	بند	ماده	بخش
بند 14- سینوویال کندروماتوزیس مفاصل همراه با اختلال عملی معاف دائم.	14	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 15- آنکیلوز کلیه مفاصل بزرگ (هانش، زانو، آرنج، شانه، مچ پا، مچ دست) معاف دائم.	15	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 16- محدودیت حرکات مفاصل: الف) در مورد مفاصل هانش، زانو و شانه معاف دائم. ب) محدودیت حرکات سایر مفاصل بزرگ در صورتی که نیمی از حرکات محدود شده باشد معاف دائم. ج) در موارد خفیف تر همراه با اختلال عملکرد خدمات غیررزمی.	16	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 17- دررفتگی مکرر و یا قدیمی و مادرزادی مفاصل بزرگ (مستند به 2 رادیوگرافی در حال دررفتگی در بیمارستانهای ن.م و یا مورد وثوق) عمل شده و یا نشده معاف دائم.	17	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 18- شلی لیگامانهای زانو و مچ پا و در رفتگی عادی مفاصل که مانع تمرینات نظامی باشد خدمات غیررزمی.	18	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 19- سندرم ایسکمیک ولکمن: الف) در صورتیکه شدید و مانع خدمت باشد معاف دائم. ب) در موارد خفیف خدمات غیررزمی.	19	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 20- فقدان کامل شست (از مفصل M.C.P) و یا فقدان ارزش کاری آن در یک دست معاف دائم.	20	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 21- فقدان انگشتان دست: الف) بیش از یک انگشت در یک دست معاف دائم. ب) تا سه بند انگشت در یک دست خدمات غیررزمی. توجه: در مورد انگشتان به صورت زیر عمل شود که هر انگشت کامل یک و هر بند یک سوم محسوب شود یعنی اگر بند اول چهار انگشت قطع شده باشد بیش از یک انگشت محسوب و معاف دائم می شود.	21	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 22- عوارضی که مانع باز شدن و یا تا شدن انگشتان دست شود مانند سنداکتیلی و... الف) در بیش از دو انگشت (مرکب) معاف دائم. تبصره: چنانچه یک انگشت قطع شده و انگشت دیگر همان دست یش از 50% عملکرد خود را از دست داده باشد، معاف دائم. ب) در دو انگشت (ساده) خدمات غیررزمی.	22	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 23- کوتاهی اندام فوقانی در مقایسه با یکدیگر در صورتیکه بیش از 5 سانتی متر باشد معاف دائم.	23	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)

شرح	بند	ماده	بخش
بند 24- سینوستوز استخوانهای ساعد: الف) در دو دست معاف دائم. ب) در يك دست خدمات غیررزمي.	24	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 25- کوبیتوس و اروس و والکوس: الف) همراه با اختلال عملکرد یا ضایعه عصبی معاف دائم. ب) بیش از 10 درجه انحراف خدمات غیررزمي.	25	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 26- کوکسپلانا و کوکسوارا، کوکساماکنا، کوکساوالکا معاف دائم.	26	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 27- پارگی منیسک زانو عمل شده یا نشده خدمات غیررزمي.	27	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 28- پارگی شدید و کامل رباطهای جانبی و متقاطع زانو که باعث ناپایداری مفصل گردد: الف) در مواردیکه چند رباط پاره شده باشد معاف دائم. ب) در موارد پارگی رباط ACL و PCL همراه با پارگی منیسک معاف دائم. ج) در افراد جراحی شده همراه با اختلال عملی معاف دائم. د) در نوع منفرد خدمات غیررزمي. ه) در افراد جراحی شده بدون اختلاف عملی معاف از رزم.	28	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 29- ژنوالگوم، ژنووارم، ژنورکوروانوم الف) در موارد شدید (فاصله بین دو قوزک یا دو کوندیل بیش از 10 سانتی متر) معاف دائم. ب) در موارد خفیف (فاصل بین دو قوزک یا دو کوندیل کمتر از 10 سانتی متر) خدمات غیررزمي.	29	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 30- صافی کامل کف پا هر دو پا در انواع سخت (Rigid) و یا با تحذب شدید استخوانی و یا با انحراف پاشنه پا معاف دائم.	30	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 31- پارگی بهبود یافته تاندون آشیل معاف دائم.	31	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)
بند 32- تغییر شکل اکتسابی یا مادرزادی استخوانهای تارس و متاتارس (هالوس والگوس شدید) خدمات غیررزمي.	32	36	بخش هشتم: بیماریهای استخوان (اسکلت)

شرح	بند	ماده	بخش
بند 33- قطع انگشتان پا: الف) قطع سه انگشت کامل از يك پا و يا قطع شست در هر دو پا معاف دائم. ب) قطع شست در يك پا خدمات غيررزمي.	33	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 34- اكي نيسم معاف دائم.	34	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 35- اوريب بودن مفصل مچ پا: الف) در موارد شديد معاف دائم. ب) در موارد خفيف خدمات غيررزم.	35	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 36- از بين رفتن قسمتي از استخوانهاي كف پا يا هر نوع تغييرات استخواني ديگري كه مانع انجام تمرينات نظامي باشد و با در پوشيدن پوتين اشكال ايجاد نمايد معاف دائم.	36	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 37- بيماريهاي اسكلتي استخواني نظير استئوزنس ايمپرفكتا، آرتروگريپوزيس، سكلهاي شديد ناشي از cp ، پوليو و انهدام كام پاشنه (نكروز استخوان تالوس) در انواع شديد معاف دائم.	37	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 38- استئوكوندریت دیسكانت زانو، هيپ و مچ پا معاف دائم.	38	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 39- بيماريهاي جوش نخوردگي اسكافونيد و كن باخ همراه با اختلال عملکرد معاف دائم	39	36	بخش هشتم: بيماريهاي استخوان (اسكلت)
بند 1- اعمال جراحي روي كبدي، كيسه صفرا، مجاري صفراوي . پانكراس معاف دائم.	1	37	بخش نهم: بيماريهاي شكم و دستگاه گوارش و جراحي عمومي
بند 2- فيبروز و سيروز كبدي معاف دائم.	2	37	بخش نهم: بيماريهاي شكم و دستگاه گوارش و جراحي عمومي
بند 3- آسپت به هر علت معاف دائم.	3	37	بخش نهم: بيماريهاي شكم و دستگاه گوارش و جراحي عمومي

شرح	بند	ماده	بخش
بند 4- کیست های دستگاه گوارش و طحال معاف دائم.	4	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 5- همانژیوم کبدي: الف) بزرگتر از 40 ميلي لیتر معاف دائم. ب) کوچکتر از 40 ميلي لیتر خدمات غیررزمي.	5	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 6- سنگ کیسه صفرا و مجاری صفراوي معاف دائم.	6	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 7- بیماریهای مادرزادي و اکتسابي مجاری صفراوي معاف دائم.	7	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 8- پورتال هایپرتانسیون به هر علت معاف دائم.	8	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 9- هیپاتیت های مزمن به هر دلیل معاف دائم.	9	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 10- بیماریهای متابوليك کبدي معاف دائم.	10	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 11- بیماریهای عروقي کبد معاف دائم.	11	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 12- پانکراتیت: الف) حاد 6 ماده معاف موقت. ب) مزمن معاف دائم.	12	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 13- لب حلقوي پانکراس، سنگهای پانکراس، کیستهای پانکراس، فیستول پانکراس معاف دائم.	13	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 14- اسپلنکتومی یا فقدان مادرزادی طحال معاف دائم.	14	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 15- اسپلنومکالی قابل لمس معاف دائم.	15	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 16- تومورهای خلف صفاتی معاف دائم.	16	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 17- فیستولهای مقعدي فوق اسفنکتری و بین اسفنکتری معاف دائم.	17	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 18- فیستولهای نافی و پیلونیدال در کلیه موارد خدمات غیررزمی.	18	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 19- بواسیرهای داخلی با درجه های 3 و 4 معاف دائم.	19	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 20- فتق های جدار شکم (داخلی و خارجی) و دیافراگماتیک. الف) عمل نشده معاف دائم. ب) عمل شده عود کرده معاف دائم. ج) عمل شده بدون عارضه منع خدمتی ندارد.	20	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 21- مگاکولون با اختلالات عملی معاف دائم.	21	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 22- کلیه بیماریهای التهابی دستگاه گوارش (IBD) به ثبوت رسیده مانند کرون، کولیت، اولسر و ... معاف دائم.	22	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 23- سندرمهای سوء جذب (مانند بیماری سلباک، اسپرووی تروپیکال، بیماری ویپل) و تلانترکتازی عروق روده معاف دائم.	23	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 24- تنگیهای کولون و رکتوم و مقعد به هر علت معاف دائم.	24	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 25- کلیه سندرمهای پولیپوزیر و انواع پولیپهای همراه با عوارض معاف دائم.	25	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 26- پرولاپس رکتوم معاف دائم.	26	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 27- سیکاتریسهای عمل جراحی روی شکم با اندازه بیش از 20 سانتی متر خدمات غیررزمی.	27	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 28- هرگونه اعمال جراحی روی دستگاه گوارش که تولید اختلالات گوارشی کرده باشد و منجر به برداشتن قسمتی از عضو (بجز آپاندیس) شده باشد و یا آناستوموز شده و یا چسبندگی وسیع ایجاد کرده باشد معاف دائم.	28	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 29- بیماریهای پپتیک مقاوم به درمان و یا همراه با عوارض (انسداد، سوراخ شدگی، خونریزی) معاف دائم.	29	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 30- دیورتیکولهای مری، معده، اثنی عشر و دیورتیکولوز عمل شده، عمل نشده معاف دائم.	30	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 31- آشالازی (عمل شده و نشده) معاف دائم.	31	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 32- بی اختیاری مدفوع مادرزادی و اکتسابی معاف دائم.	32	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 33- پریتونیت‌های مزمن (از هر نوع و به هر علت که باعث اختلال در کار احشاء شده باشد اعم از چرکی – سلی- قارچی) معاف دائم.	33	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 34- سل دستگاه گوارش معاف دائم.	34	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 35- وجود اجسام خارجی داخل شکم: الف) با عوارض معاف دائم.ب) بدون عوارض خدمات غیررزمی.	35	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 36- تمام فلاپهای پدیگوله عضلانی، آزاد: الف) اگر نقص عضو یا اختلال عملکرد ایجاد کرده باشد معاف دائم. ب) سایر موارد بدون عارضه خدمات غیررزمی.	36	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 37- دیورتیکول مکل: الف) با عارضه معاف دائم. ب) بدون عارضه خدمات غیررزمی.	37	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 38- هیپاتومگالی شدید به هر علت معاف دائم.	38	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 39- آبسه های چرکی و آمیبی کبد معاف دائم.	39	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 40- خونریزیهای مکرر دستگاه گوارش با علت ناشناخته معاف دائم.	40	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 41- بیماری کلیگر نجار نوع 1 و 2، کلاستانز دو بین جانسون و روتور معاف دائم.	41	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 42- بیماری ژیلبرت خدمات غیررزمی.	42	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 43- ازوفازیتها: الف) ازوفازیت شدید که منجر به اولسربارت شده یا دیسیلازی شدید (گزارش پاتولوژی) داده باشد معاف دائم. ب) ازوفازیت در مراحل يك تا چهار معاف از رزم.	43	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 44- فیستول وریدی شریانی اندام فوقانی و تحتانی مادرزادی یا تروماتیک. الف) همراه با اختلاف عملکرد معاف دائم. ب) بدون اختلال شدید معاف از رزم.	44	37	بخش نهم: بیماریهای شکم و دستگاه گوارش و جراحی عمومی
بند 1- کم خونی های مکالوپلاستیک معاف دائم.	1	38	بخش دهم: بیماریهای خون و انکولوژی (بدخیمی ها)
بند 2- اختلالات ساختمانی ارثی گلبول قرمز (مانند میکرواسفر و سیتوزارثی، اولوسیتوزیز، الیپتوسیتوز) معاف دائم.	2	38	بخش دهم: بیماریهای خون و انکولوژی (بدخیمی ها)
بند 3- کم خونی های مزمن اکتسابی به علت بیماریهای خوش خیم. الف) در موارد هموگلوبین زیر 10 معاف دائم. ب) در موارد هموگلوبین مساوی و یا بیشتر از 10 خدمات غیررزمی.	3	38	بخش دهم: بیماریهای خون و انکولوژی (بدخیمی ها)
بند 4- پلی گلبولی اولیه (پلی سیتی) و ترومبوسیتوز اولیه معاف دائم.	4	38	بخش دهم: بیماریهای خون و انکولوژی (بدخیمی ها)
بند 5- اختلالات کمی و کیفی پلاکتها و فاکتورهای انعقادی (بیماریهای خونریزی دهنده و هالیپرکوآگولانت) معاف دائم.	5	38	بخش دهم: بیماریهای خون و انکولوژی (بدخیمی ها)
بند 6- بدخیمی های خون و دستگاه لنفوی به طور کلی معاف دائم.	6	38	بخش دهم: بیماریهای خون و انکولوژی (بدخیمی ها)
بند 7- اختلالات خونی ارثی و اکتسابی با منشا ایمونولوژیک معاف دائم.	7	38	بخش دهم: بیماریهای خون و انکولوژی (بدخیمی ها)
بند 8- اگر انولوسیتوز معاف دائم.	8	38	بخش دهم: بیماریهای خون و انکولوژی (بدخیمی ها)
بند 9- بیماریهای هموگلوبینوپاتی ارثی با سطح هموگلوبین کمتر از 10 معاف دائم.	9	38	بخش دهم: بیماریهای خون و انکولوژی (بدخیمی ها)

شرح	بند	ماده	بخش
بند 10- تالاسمي ماژور، تالاسمي اينترمديت و سندرمهاي سيكل سل معاف دائم.	10	38	بخش دهم: بيماريهاي خون و انكولوژي (بدخيمي ها)
بند 11- هيپراسپلنيزيم معاف دائم.	11	38	بخش دهم: بيماريهاي خون و انكولوژي (بدخيمي ها)
بند 12- بيماري فاويسم خدمات غيررزمي در نزديكي مراكز درماني.	12	38	بخش دهم: بيماريهاي خون و انكولوژي (بدخيمي ها)
بند 13- آپلازي مغز استخوان به هر علت معاف دائم.	13	38	بخش دهم: بيماريهاي خون و انكولوژي (بدخيمي ها)
بند 14- تومورهاي بدخيم از هر نوع و در هر عضو كه باشد ولو اينكه درمان شده باشد معاف دائم.	14	38	بخش دهم: بيماريهاي خون و انكولوژي (بدخيمي ها)
بند 15- تومورهاي خوش خيم: الف) چنانچه سبب اختلال مشهود در كار عضو يا به صورت عود كننده و يا با كراهت منظر همراه باشد معاف دائم. ب) در غير موارد فوق به مبحث مربوطه رجوع شود.	15	38	بخش دهم: بيماريهاي خون و انكولوژي (بدخيمي ها)
بند 1- انسداد ادراري به دلايل عضوي يا عفوني يا فونكسيوني: الف) در صورتيكه برطرف كردن انسداد امكان پذير باشد خدمات غيررزمي. ب) در صورت عدم امكان برطرف كردن انسداد معاف دائم.	1	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 2- برگشت ادرار به حالب ها: الف) اگر دو طرفي يا يك طرفه شديد باشد معاف دائم. ب) يك طرفه و خفيف خدمات غيررزمي.	2	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 3- بيماريهاي عفوني مزمن (سلي، ميكروبي، انگلي، قارچي) كلييه، لگنچه، حلب، مثانه، بيضه ها، مجاري ادرار هر يك به تفكيك معاف دائم.	3	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 4- سنگهاي حالب، كلييه، پروستات، مثانه و سنگهاي شاخ گوزني و تفروكلسينوز: الف) در صورتيكه انسداد ايجاد کرده باشد معاف دائم. ب) در صورت عدم ايجاد انسداد معاف از رزم.	4	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي

شرح	بند	ماده	بخش
بند 5- سنگهاي حالب، كليه، مثانه عمل شده خدمات غيررزمي.	5	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 6- تومورهاي خوش خيم و بدخيم مجاري ادراري تناسلي معاف دائم.	6	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 7- بيماريهاي رتروپریتوان، فيروزر رتروپریتوان، تومورهاي خوش خيم و بدخيم و كيسه هاي رتروپریتوان معاف دائم.	7	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 8- بيماريهاي طبي كليه: سندروم نفروتيك، گلومر و لوفريت مزمن، پيلونفريت مزمن، بيماريهاي كلاژن كليه، پروتئين اوري بيش از 300 ميلي گرم و هماتوري اسانسيل و نارسايي مزمن كليه معاف دائم.	8	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 9- گلومرولونفريت و پيلونفريت حاد 6 ماه معاف موقت.	9	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 10- هيدرونفروس و اتساع لگنچه معاف دائم.	10	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 11- نفرکتومي يك طرفه، نفرکتومي پارسيل و پيلو پلاستي معاف دائم.	11	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 12- كليه نعل اسبي- كليه اکتوبيك داخل لگن اکتوبيك يك طرفه (يعني هر دو كليه در يك طرف قرار گرفته باشند) معاف دائم.	12	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 13- پنوزكليه: الف) درجه 2 خدمات غيررزمي. ب) درجه 3 معاف دائم.	13	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي
بند 14- هيپوپلازي و آپلازی و آرنزي كليه معاف دائم. تبصره: هيپوپلازي يك طرفه و بدون علامت معاف از رزم.	14	39	بخش يازدهم: بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي

شرح	بند	ماده	بخش
بند 15- کلیه میان اسفنجی معاف دائم.	15	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 16- فیستول سیستم ادراری به دستگاه گوارش یا پوست معاف دائم.	16	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 17- نکرورکتکس کلیه: الف) در صورتی که منجر به نارسایی یا کم کاری کلیه شده باشد معاف دائم. ب) در سایر موارد خدمات غیررزمی.	17	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 18- پیوند کلیه معاف دائم.	18	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 19- بیماریهای عروقی کلیه مثل: آنوریسم شریان کلیوی، انفارکتوس کلیه، ترومبوز ورید کلیوی، فیستول شریانی وریدی، آنوریسم شریانی وریدی معاف دائم.	19	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 20- دوبلیکاسیون حالب در صورتی که هر حالب به طور جداگانه تا مثانه ادامه داشته باشد معاف دائم.	20	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 21- مکااورتر خدمات غیررزمی.	21	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 22- بیدرواورتر معاف دائم.	22	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 23- اورتروسل یک طرفی یا دو طرفه خدمات غیررزمی.	23	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 24- مثانه نوروژنیک معاف دائم.	24	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 25- کاهش ظرفیت مثانه به دلایل اعمال جراحی قبلی پاستیت و یا رادیوتراپی معاف دائم.	25	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 26- سیستمکومی توتال و پارسیل معاف دائم.	26	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 27- تنگی کردن مثانه: الف) بدون عارضه خدمات غیررزمی. ب) در صورتی که عارضه داشته باشد بر حسب عارضه اظهار نظر شود.	27	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 28- از بین رفتن قدرت انقباضی کردن مثانه که منجر به بی اختیاری ادرار شود معاف دائم.	28	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 29- هیپوسپادیز تنه آلت و میان دو راه معاف دائم (هیپوسپادیز درجه یک مانع خدمتی ندارد)	29	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 30- اپیسیپادیز معاف دائم.	30	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 31- انواع فیستولهای مجرا به تنه آلت، رکتوم و پرینه و اسکروتوم معاف دائم.	31	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 32- بیماری پیرونی: الف) نوع شدید معاف دائم. ب) نوع خفیف خدمات غیررزمی.	32	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 33- دیورتیکول مجرا معاف دائم.	33	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 34- تنگی شدید مجرا، انواع الوهای مجرای خلفی، تومورهای خوش خیم و بدخیم مجرا اورتریت های مزمن غیرقابل درمان معاف دائم.	34	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 35- بیماریهای مقاربتی اگر در ناحیه انتهایی مجرا و آلت دفرماسیون ایجاد کرده یا به فیبروز و یا تنگی مجرا منجر شود معاف دائم.	35	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 36- هیدروسل: الف) نوع حجیم معاف دائم. ب) سایر موارد خدمات غیررزمی.	36	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 37- واریکوسل: الف) درجه 1 و 2 خدمات غیررزمی. ب) درجه 3 معاف دائم.	37	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 38- لورسیون حاد بیضه 6 ماه معاف موقت.	38	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 39- اکتوپي و یا فقدان بیضه: الف) دو طرفه معاف دائم. ب) يك طرفه خدمات غیررزمی.	39	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 40- آتروفی شدید بیضه: الف) دوطرفه معاف دائم. ب) يك طرفه خدمات غیررزمی.	40	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 41- هماتوسل حاد 6 ماه معاف موقت.	41	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 42- شکستگی آلت خدمات غیررزمی.	42	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 43- اپي دیدیمکتومی: الف) دوطرفه معاف دائم. ب) يك طرفه خدمات غیررزمی.	43	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 44- فقدان آلت معاف دائم.	44	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 45- ترمیو قلبیت وریدهای سطحی آلت 6 ماه معاف موقت.	45	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 46- دوجنسی معاف دائم.	46	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 47- بی اختیاری ادراری و شب ادراری به شرط ثبوت در بیمارستانهای نیروهای مسلح معاف دائم.	47	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 48- تغییر مسیر ادراری با عمل جراحی معاف دائم.	48	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 49- هیدروسل طناب منوی، اپیدییمیت مزمن و کیست های طناب منوی خدمات غیررزمی.	49	39	بخش یازدهم: بیماریهای دستگاه ادراری تناسلی
بند 1- ناهنجاریهای استخوانی فك و صورت که موجب اختلال در عمل جویدن یا تکلم باشد معاف دائم.	1	40	بخش دوازدهم: بیماریهای فك و دهان و دندان
بند 2- آنکیلوز مفصل تامپورو ماندیبولر يك طرفی و دو طرفی به شرط ثبوت بوسیله رادیوگرافی معاف دائم.	2	40	بخش دوازدهم: بیماریهای فك و دهان و دندان
بند 3- تومورهای خوش خیم در صورتی که از لحاظ حجم و موقعیت ایجاد اختلال در جویدن و یا در تکلم بنماید معاف دائم.	3	40	بخش دوازدهم: بیماریهای فك و دهان و دندان
بند 4- کام شکاف دار همراه یا بدون لب شکری:الف) عمل نشده معاف دائم. ب) عمل شده با عارضه تنفسی یا تغذیه ای و یا اختلال تکلم شدید معاف دائم.ج) عمل شده بدون عارضه خدمات غیر رزمی.	4	40	بخش دوازدهم: بیماریهای فك و دهان و دندان
بند 5- استئومیلیتهای استخوانهای فك که بعد از درمان منجر به ناهنجاری مشهود استخوانهای فك و صورت شوند، معاف دائم.	5	40	بخش دوازدهم: بیماریهای فك و دهان و دندان

شرح	بند	ماده	بخش
بند 6- ناهنجاریهای زبان مانند آنکیلوگلوسی، آتروفی و هیپروتروفی زبان، شکاف برداشتن و یا دو قطعه شدن زبان که موجب اختلال در جویدن و تکلم و یا بلع شود، معاف دائم.	6	40	بخش دوازدهم: بیماریهای فك و دهان و دندان
بند 7- از بین رفتن دندانها بطوریکه در مجموع در دهان کمتر از 14 دندان وجود داشته باشد معاف دائم.	7	40	بخش دوازدهم: بیماریهای فك و دهان و دندان
بند 8- کلیه تومورهای بد خیم فك و دهان معاف دائم	8	40	بخش دوازدهم: بیماریهای فك و دهان و دندان
بند 1- هیپرمتری با سایکلوپلژی کامل برای مشمولان عادی و دیپلم: بیرومتری با سایکلوپلژی کامل که در صورت همراه بودن با آستیگماتیسم، با علامت منفي منظور شود ولي محاسبه نگردد). الف) هیپرمتری از 5/2 تا 4 دیوپتر داخل هر يك از چشمها خدمات غير رزمي. ب) مجموع دیوپتر هیپرمتری دو چشم از پنج تا هشت دیوپتر داخل خدمات غير رزمي. ج) هیپرمتری بیش از چهار دیوپتری يك چشم تا پنج دیوپتر داخل خدمات غير رزمي. د) هیپرمتری بیش از پنج دیوپتری يك چشم معاف دائم. ه) مجموع دیوپتر هیپرمتری هر دو چشم بیش از هشت دیوپتری معاف دائم.	1	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
2- هیپرمتری با سایکلوپلژی کامل در مشمولان بالاتر از دیپلم: هیپرمتری با سایکلوپلژی کامل که در صورت همراه بودن با آستیگماتیسم با علامت منفي منظور شود ولي محاسبه نگردد). الف) هیپرمتری از 3 تا 5 دیوپتر داخل هر يك از چشمها خدمات غير رزمي. ب) مجموع هیپرمتری دو چشم از شش تا 10 دیوپتر داخل خدمات غير رزمي. ج) هیپرمتری بیش از شش دیوپتری يك چشم تا شش دیوپتر داخل خدمات غير رزمي. د) هیپرمتری بیش از شش دیوپتری يك چشم معاف دائم. ه) مجموع دیوپتر هیپرمتری هر دو چشم بیش از 10 دیوپتر معاف دائم.	2	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
3- میوپی با سایکلوپلژی در مشمولان عادی و دیپلم: (میوپی با سایکلوپلژی کامل که در صورت همراه بودن با آستیگماتیسم با علامت مثبت منظور شود ولي محاسبه نگردد). الف) میوپی از 5/2 تا 4 دیوپتری داخل هر يك از چشمها خدمات غير رزمي. ب) مجموع دیوپتر میوپی از 5 تا 8 دیوپتر داخل هر دو چشم خدمات غير رزمي. ج) میوپی بیش از پنج دیوپتری يك چشم تا شش دیوپتر داخل خدمات غير رزمي. د) میوپی بیش از شش دیوپتری يك چشم معاف دائم. ه) مجموع دیوپتر میوپی بیش از هشت دیوپتری هر دو چشم معاف دائم.	3	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 4- میوپی با سایکلوپلژی در مشمولان بالاتر از دیپلم: (میوپی با سایکلوپلژی کامل که در صورت همراه بودن با آستیگماتیسم با علامت مثبت منظور شود ولي محاسبه نگردد؟). الف) میوپی از 3 تا 5 دیوپتر داخل هر يك از چشمها خدمات غير رزمي. ب) مجموع دیوپتر میوپی بین 6 تا 10 دیوپتر داخل هر دو چشم خدمات غير رزمي. ج) میوپی بیش از 6 دیوپتری يك چشم تا 7 دیوپتر داخل خدمات غير رزمي. د) میوپی بیش از 7 دیوپتری يك چشم معاف دائم. ه) مجموع دیوپتر میوپی بیش از 10 دیوپتری هر دو چشم معاف دائم.	4	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 5- آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط با سایکوپلژی کامل در مشمولان عادي و ديپلم: در آستیگماتیسم ساده، یا مرکب یا مخلوط میزان آستیگماتیسم بایستی بیش تر از اسفر باشد). الف) آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط از 2/5 تا 4 دیوپتری داخل هر يك از چشمها خدمات غیر رزمی. ب) مجموع دیوپتر آستیگمات ساده، مرکب یا مخلوط از 5 تا 8 دیوپتر داخل خدمات غیر رزمی. ج) آستیگماتیسم ساده، یا مرکب بیش از 5 دیوپتری تا 6 دیوپتری يك چشم خدمات غیر رزمی. د) آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط بیش از شش دیوپتری یک چشم معاف دائم. ه) چنانچه آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط هر دو چشم در مجموع بیش از هشت دیوپتر باشد معاف دائم.	5	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 6- آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط با سایکوپلژی کامل در مشمولان بالاتر از ديپلم: (در آستیگماتیسم ساده یا مرکب میزان آستیگماتیسم بایستی بیشتر از اسفر باشد). الف) آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط از 3 تا 5 دیوپتری داخل هر يك از دو چشم خدمات غیر رزمی. ب) مجموع دیوپتر آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط هر دو چشم از 6 تا 10 دیوپتر داخل خدمات غیر رزمی. ج) آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط بیش از 6 دیوپتری تا 7 دیوپتر داخل يك چشم خدمات غیر رزمی. د) آستیگماتیسم ساده، مرکب یا مخلوط بیش از هفت دیوپتری يك چشم معاف دائم. ه) مجموع دیوپتر آستیگماتیک ساده، مرکب یا مخلوط هر دو چشم بیش از 10 دیوپتر معاف دائم.	6	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 7- فقدان يك چشم یا آنکه يك چشم عملاً و یا در اثر بیماریهای غیر قابل علاج فاقد بینایی (عدم درك نور) باشد معاف دائم.	7	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 8- اورام ملتحمه فصلی شدید توام با عوارض قرنیه: الف) در مشمولان عادي معاف دائم. ب) در مشمولان ديپلم و بالاتر خدمات غیر رزمی.	8	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 9- عوارض تراخمی ملتحمه و پلك از قبیل سیمبلفارون گزروزیس، آنتروپیون و آکروپیون: الف) در يك چشم خدمات غیر رزمی. ب) در دو چشم معاف دائم.	9	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 10- ناخنك پیشرفته که تا مرکز قرنیه پیشرفت نموده باشد و با چشم غیر مسلح دیده شود معاف دائم.	10	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 11- لك مركزي قرنیه: الف) در صورتیکه وسیع باشد و مرکز قرنیه را اشغال نموده باشد (لك وسیع در مواقعی که بیش از 3 میلیمتر مربع سطح قرنیه را پوشانیده باشد) معاف دائم. ب) در موارد خفیف تر خدمات غیر رزمی.	11	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 12- کراتیت های آنترستیبیل و دیستروفیهای قرنیه يك یا دو چشم معاف دائم.	12	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 13- کلوبوم مادرزادي مردمک: الف) همراه با گرفتاري شبکيه (رتين) معاف دائم. ب) بدون گرفتاري شبکيه (رتين) خدمات غير رزمي.	13	41	بخش سيزدهم: بيماريهاي چشم و عوارض بينايي
بند 14- ايريدوسیکليتهاي شديد و مزمن يك يا دو چشم که توليد چسبندگيهاي وسيع نموده باشد معاف دائم.	14	41	بخش سيزدهم: بيماريهاي چشم و عوارض بينايي
بند 15- اکلوزيون و سيکلوزيون کامل مردمک معاف دائم.	15	41	بخش سيزدهم: بيماريهاي چشم و عوارض بينايي
بند 16- ايريدکتومي يا اريدودياليز وسيع حاصل از حوادث يا اعمال جراحي. الف) در صورتیکه با کاهش ديد و عوارض قرنیه و عدسي توأم باشد معاف دائم. ب) در صورتیکه با کاهش ديد و عوارض توأم نباشد خدمات غير رزمي.	16	41	بخش سيزدهم: بيماريهاي چشم و عوارض بينايي
بند 17- کاتاراکت مادرزادي، ضربه اي متابوليك و کاتاراکت عمل شده معاف دائم. تبصره: کدورتهاي عدسي که ايجاد اختلال ديد در ريتوسکوپي نمي نمايد خدمات غير رزمي.	17	41	بخش سيزدهم: بيماريهاي چشم و عوارض بينايي
بند 18- کدورت وسيع زجاجيه به هر علت معاف دائم.	18	41	بخش سيزدهم: بيماريهاي چشم و عوارض بينايي
بند 19- کوريوتينيت مرکزي و يا منتشر مزمن يك يا دو چشم معاف دائم.	19	41	بخش سيزدهم: بيماريهاي چشم و عوارض بينايي
بند 20- رتينيت پيگمانتور تينيتهاي غير پيگمانتر به شرط اثبات توسط ERG (که در آن افت ولتاژ حداقل نصف ميزان طبيعي باشد) معاف دائم.	20	41	بخش سيزدهم: بيماريهاي چشم و عوارض بينايي
بند 21- لوکساسيون کامل يا ناقص عدسي يا لنتيکيونوس و يا فقدان عدسي يك چشم معاف دائم.	21	41	بخش سيزدهم: بيماريهاي چشم و عوارض بينايي
بند 22- انفصال شبکيه عمل شده و يا عمل نشده به هر علت معاف دائم.	22	41	بخش سيزدهم: بيماريهاي چشم و عوارض بينايي

شرح	بند	ماده	بخش
بند 23- آمبولي شريان شاخه اي يا مركزي و يا ترومبوز ورید شاخه اي يا مركزي و يا هر نوع واسكوليت مزمن يك يا دو چشم معاف دائم.	23	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 24- بیماریهای ناحیه ماکولات و عصب باصره از قبیل آتروفي، هپوپلازي، سوختگی، سوراخ ماکولا و يا خونریزیهای ناحیه ماکولا و آتروفي عصب باصره معاف دائم.	24	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 25- میکروفتالمي هاي و بوفتالمي يك يا دو چشم معاف دائم.	25	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 26- اگزوفتالمي تومورال يا پولساتیویك يا دو چشم معاف دائم.	26	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 27- فلج كامل يك يا چند عضله چشم در صورتیکه استقرار یافته و دائمي باشد معاف دائم.	27	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 28- لاکوفتالمي هاي مربوط به فلج عضلات پلکي معاف دائم.	28	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 29- افتادگی دائمي پلک (در هر يك از چشمها) در صورتیکه بیش از نصف مردمک چشم را پوشانیده باشد معاف دائم.	29	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 30- استرابیسم آمبلیوپیک يك چشم و استرابیسم متناوب معاف دائم.	30	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 31- نیستاگموس دائمي و مشهود معاف دائم.	31	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 32- داگزیوسیستیت مزمن چرکي معاف دائم.	32	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 33- گلوکوم مزمن و مطلق و گلوکوم حاد زاویه بسته با عارضه و گلوکوم هاي عمل شده يك چشم معاف دائم.	33	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 34- اجسام خارجي داخل کره چشم معاف دائم.	34	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 35- پیوند قرنیه معاف دائم.	35	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 36- کراتوکونوس با گزارش توپوگرافي بیمارستانهای نظامي و دانشگاهي معاف دائم.	36	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 37- تومورهاي خوش خيم به هر صورت خدمات غير رزمي (در صورت ایجاد عارضه طبق بند مربوطه رفتار شود).	37	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 38- تومور کاذب اوربیت در صورتیکه عود کننده و مقاوم به درمان باشد معاف دائم.	38	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 39- آمبلیوپی يك چشم یا دو چشم خدمات غير رزمي.	39	41	بخش سیزدهم: بیماریهای چشم و عوارض بینایی
بند 1- کاهش شنوایی یکطرفه بطوري که معدل آن در فرکانس هاي چهارگانه (4096-2048-1024-512) بیش از 80 دسي بل باشد معاف دائم.	1	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 2- کاهش شنوایی یکطرفه اگر در فرکانس هاي چهارگانه بین 50 تا 80 دسي بل باشد خدمات غير رزمي.	2	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 3- کاهش شنوایی هر دو گوش بطوري که معدل کاهش شنوایی در فرکانس هاي چهارگانه در يك گوش بالای 25 دسي بل و در گوش دیگر بالای 50 دسي بل باشد معاف دائم.	3	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 4- کاهش شنوایی هر دو گوش در فرکانس های چهارگانه بین 25 تا 50 دسی بل خدمات غیر رزمی.	4	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 5- کری و لالی معاف دائم.	5	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 6- فقدان کامل مادرزادی یا اکتسابی لاله گوش یکطرفه یا دو طرفه معاف دائم.	6	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 7- آترزی یا انسداد مجرای گوش خارجی در تمام طول مجرا یا قسمتی از آن معاف دائم.	7	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 8- عفونت مزمن گوش میانی که سبب ایجاد پولیپ یا ضایعه در ناحیه شراپنل و یا استنیت و کولستاتوم نماید یکطرفه یا دو طرفه معاف دائم.	8	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 9- عمل جراحی رادیکال ماستوئیدکتومی معاف دائم.	9	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 10- عفونت مزمن گوش میانی یا ترشح چرکی و پارگی پرده تمپان در صورتی که از نظر رادیولوژی تراکم استخوانی یا اسکروز ناشی از عکس العمل عفونت موجود باشد و یا همراه با کاهش شنوایی دو طرفه بیش از سی و پنج دسی بل در هر گوش باشد: الف) در موارد دو طرفه معاف دائم. ب) یکطرفه خدمات غیر رزمی.	10	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 11- عفونت مزمن گوش میانی با ترشح چرکی بک گوش که همراه با تراکم استخوانی یا اسکروز ناشی از عفونت باشد در صورتی که با پارگی پرده گوش سمت دیگر همراه باشد (حتی بدون وجود تراکم استخوانی) معاف دائم.	11	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 12- فلج عصب صورتی در اثر التهابات قدیمی گوش با شکستگی استخوان روزه یا به علت عمل جراحی گوش معاف دائم.	12	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 13- فلج کامل عصب مقاوم به درمان به هر علتی (علل ناشناخته، بلز، سندروم رامس هانت و غیره) که حداقل شش ماه از شروع آن گذشته باشد معاف دائم.	13	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 14- لایبرنتیت های چرکی (باکتریال) که همراه با نیستاکموس واضح و علائم پاراکلینیک ثابت شده در بیمارستانهای نیروهای مسلح باشد معاف دائم.	14	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 15- بیماری و سندروم در صورتی که با آزمایشات پاراکلینیک در بیمارستانهای نیروهای مسلح تایید شود معاف دائم.	15	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 16- عوارض مادرزادی یا عفونی در بینی، کام، لب و حلق که تولید اختلالات شدید تنفسی، صوتی، گوارشی نموده باشد و با کراهت منظر ایجاد کرده باشد در صورتی که قابل درمان نباشد معاف دائم.	16	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 17- شکستگی های قدیمی بینی همراه با اختلالات تنفسی شدید و یا تغییر شکل شدید ظاهری صورت که نیاز به عمل جراحی زیبایی داشته باشد معاف دائم.	17	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 18- رینیت اتروفیک همراه با کروت متعفن (بیماری اوزن) معاف دائم.	18	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 19- آنژیوفیبروم نازوفارنگس معاف دائم.	19	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 20- سینوزیت های توام (پان سینوزیت) مزمن معاف دائم.	20	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 21- پولیپوز بینی: (الف) در صورتی که دوطرفه باشد معاف دائم. (ب) در صورت یکطرفه خدمات غیر رزمی.	21	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 22- تومورهای میکسد غده بناگوشی و یا تحت فکی عمل شده و یا عمل نشده (به شرط ثبوت در بیمارستانهای نیروهای مسلح) معاف دائم.	22	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 23- لارنژیت های مزمن که تولید اختلالات شدید و دائمی صوتی یا تنفسی نماید معاف دائم.	23	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 24- بیماریهای مادرزادی، عفونی، ضربه ای و یا تومورهای حنجره که تولید اختلالات شدید و دائمی نماید معاف دائم.	24	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 25- تومورهای گلوموس ژوگولر، آنژیومهای وسیع در نقاط مختلف گوش و حلق و بینی، حفره و فضای دهان، زبان، فکین، سینوسهای صورت و منضّمات اعضای فوق معاف دائم.	25	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 26- فلج تارهای صوتی دو طرفه و یا یک طرفه با بیش از شش ماه سابقه معاف دائم.	26	42	بخش چهاردهم: بیماریهای گوش و حلق و بینی
بند 1- کلیه عوارض عضوی درجه ای قلب عمل شده و عمل نشده به شرط ثبوت در بیمارستانهای نیروهای مسلح یا دانشگاهی معاف دائم.	1	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 2- وجود هر گونه بیماری مادرزادی قلب اعم از عمل شده و نشده معاف دائم. تبصره: دکستروکاردی و سیتوس انورتوس اگر با آنومالیهای دیگر همراه نبوده و عارضه ای نداشته باشد منع خدمتی ندارد.	2	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 3- هر نوع بیماری عروق کرونر در هر درجه و حالتی که باشد معاف دائم.	3	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 4- نارسایی مزمن قلب معاف دائم.	4	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 5- هر نوع بیماری مزمن پریکارد - آندوکارد - میوکارد اعم از التهابی، تومورال، مادرزادی و اکتسابی معاف دائم.	5	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 6- بیماریهای مادرزادی و یا اکتسابی، تومورال و التهابی آمورت و سرخرگهای بزرگ، مانند کوآرکتاسیون، آنوریسم ها، آنژیومها و اتساع سرخرگهای ریوی، کانال شریانی باز، تنگی شریان ریوی اصلی و فیستولهای شریانی وریدی در مورد عمل شده یا نشده معاف دائم.	6	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق

شرح	بند	ماده	بخش
بند 7- ازدیاد فشار خون شریانی در صورتی که فشار خون باز سیستولیک از 160 میلیمتر جیوه و یا دیاستولیک از 100 میلیمتر جیوه بالاتر باشد (مقصود از فشار خون باز آنست که لااقل بیمار 72 ساعت در بیمارستان بستری و فشار خون در ساعات مختلف شب و روز ثبت گردد) معاف دائم. تبصره: ازدیاد فشار خون شریانی در صورتیکه فشار خون باز سیستولیک بین 140-160 میلیمتر جیوه و یا دیاستولیک بین 90-100 میلیمتر جیوه باشد خدمات غیر رزمی.	7	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 8- ترومبوفلیت ها: الف) چنانچه عود کننده باشد معاف دائم. ب) در موارد محدود خدمات غیر رزمی.	8	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 9- واریس ها: الف) شدید و یا همراه با عوارض معاف دائم. ب) خفیف و متوسط خدمات غیر رزمی.	9	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 10- تومورهای عروق لنفاوی، لنف آدنوم و الفانتیازیس که لااقل یکی از اندامها را فرا گرفته باشد معاف دائم.	10	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 11- اختلالات ریتم به صورت اکستراسیستولهای فوق بطنی به شرطی که تعدادشان بیش از 10 ضربان در دقیقه باشد (در صورت تداوم با اثبات در بیمارستانهای نیروهای مسلح یا دانشگاهی) معاف دائم.	11	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 12- اختلالات ریتم به صورت اکستراسیستولهای بطنی که تعدادشان بیش از هفت عدد در دقیقه و چند کانونی، دو تا یا بیشتر پشت سر هم آمده باشد (بصورت R-on-T قرار گرفته باشد) معاف دائم.	12	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 13- تاکی آریتمی های فوق بطنی که شامل تاکیکاردی دهلیزی (بیش از 140 ضربان در دقیقه به شرطی که پس از سه ساعت استراحت بهبود نیابد)، فیبریلاسیون دهلیزی، تاکیکاردیهای نودال یا جانکشنال و تاکیکاردیهای بطنی در هر مورد معاف دائم.	13	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 14- اختلال هدایت داخل دهلیزی، بلوک سینوس دهلیزی، وقفه سینوس دهلیزی و سندرم تاکیکاردی و برادیکاردی، سندرم (اس.اس.اس)، برادیکاردی سینوزال کمتر از 50 ضربان در دقیقه که با فعالیت تعداد شریفان به حد لازم افزایش نیابد (مورد اخیر به شرط ثبوت در بیمارستانهای نیروهای مسلح یا دانشگاهی) معاف دائم.	14	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 15- اختلالات هدایتی دهلیزی بطنی مانند سندرم W.P.W و همچنین اختلالات هدایتی که منجر به استفاده از پیش دائم یا موقت شود معاف دائم.	15	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق

شرح	بند	ماده	بخش
بند 16- وجود یا سابقه بیماری تب روماتیسمی حاد (به شرط وجود کاردیت) معاف دائم.	16	43	بخش پانزدهم: بیماریهای قلب و عروق
بند 1- آرتریتهای عفونی حاد (استاف، بروسلوز، سالمونلا و سایر باکتریهای دیگر با تایید میکروب شناسی). الف) با تغییر شکل مفصلی و استخوانی معاف دائم. ب) بدون تغییر شکل 6 ماه معاف موقت. ج) در صورتیکه در حین خدمات ایجاد شده باشد معاف دائم.	1	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 2- آرتريت هاي عفوني مزمن معاف دائم.	2	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 3- آرتريت هاي التهابي: الف) آرتريت هاي التهابي حاد: راکتیو، سندرم رایتز، تب روماتیسمی یکسال معاف موقت. تبصره: در صورتیکه در حین خدمات بروز کرده باشد معاف دائم. ب) آرتريت هاي التهابي تحت حاد و مزمن: آرتريت روماتوئید، لوپوس اریتماتور سیستمیک، اسپوندیلیت نکلوزان، آرتريت هاي پسوزیاریسی، آرتريت هاي التهابي روده، بیماری ویپل، آرتريت راکتیو، سندروم رایتز، کلاژنوزها، واسکولیتها، سارکوئیدوز اسپوندیلو آرتروپاتی سر و نجاتیو معاف دائم. ج) هیدرو آرتروز مزمن و مشهود معاف دائم.	3	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 4- واسکولیتها: الف) واسکولیتهاي نكروزان: بیماری پان کلاسیک، پان میکروسکوپیك، وگنر، تاكایاسو، بیماری بجهت معاف دائم. ب) واسکولیتهاي ازدياد حساسيتي به همراه گرفتاري احشاء معاف دائم.	4	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 5- کلاژنوزها، اسکلرودرمی ها، پلی میوزیت ها، درماتومیوزیت معاف دائم.	5	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 6- بیماریهای متابولیک استخوان: الف) استئوپروز (طبق تعریف بر اساس سنجش تراکم استخوان در صورتیکه توده استخوانی در مقایسه با حداکثر توده استخوانی بیش از S.D 2.5 کاهش یافته باشد) معاف دائم. ب) استئوپنی (طبق تعریف بر اساس سنجش تراکم استخوان در صورتیکه توده استخوانی در مقایسه با حداکثر توده استخوانی بیش از 1-2.5 S.D کاهش یافته باشد) خدمات غیر رزمی. ج) استئومالسی معاف دائم. د) هیپیرپاراتیروئیدی معاف دائم.	6	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 7- بیماریهای کریستالی: نقرس، نقرس کاذب معاف دائم.	7	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 8- استئوآرتريت مفاصل بزرگ: الف) در فرم شدید و ناتوان کننده معاف دائم. ب) در فرم خفیف یکسال معاف موقت.	8	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند

شرح	بند	ماده	بخش
بند 9- شانه منجمد، پارگی روتاتورکاف معاف دائم.	9	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 10- الیگونورودیسטרופی RSDS معاف دائم.	10	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 11- آرتروپاتی نورولوژیک (مفصل شارکو) معاف دائم.	11	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 12- شبه تومورهای مفاصل: سینوویت، ویلوندولر، استنوکندروماتوز در مفاصل بزرگ، همانژیوم معاف دائم.	12	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 13- استئونکروز مفاصل معاف دائم.	13	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 14- ستون فقرات الف) اسپوندیلولیسیت بروسلائی، استاف، سالمونلائی و سلی معاف دائم. ب) انواع هرنی دیسکال با علائم کلینیکی و رادیولوژی معاف دائم.	14	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 15- بیماریهای بافت همبند نظیر استنوژنزیس ایمپرنکتا - اهلر دانلوس و هموسیتینوری معاف دائم.	15	44	بخش شانزدهم: بیماریهای روماتولوژی و بافت همبند
بند 1- بیماران مبتلاء به هیپاتیت مزمن (بیش از 6 ماه) معاف دائم.	1	45	بخش هفدهم: بیماریهای عفونی
بند 2- ناقلین HBSAg چنانچه HBSAg و HBVDNA و HBEAg سرم آنها مثبت باشد معاف دائم.	2	45	بخش هفدهم: بیماریهای عفونی
بند 3- کلیه بیماران مبتلاء به هیپاتیت حاد 6 ماه معاف موقت.	3	45	بخش هفدهم: بیماریهای عفونی

شرح	بند	ماده	بخش
بند 4- بیماران مبتلاء به هپاتیت C با تایید آزمایشگاههای مورد تایید مراکز درمانی ن.م معاف دائم.	4	45	بخش هفدهم: بیماریهای عفونی
بند 5- سل: الف) سل ریه فعال معاف دائم. ب) ادنیت های سلی یک سال معاف موقت. ج) سل احشاء فعال و سل ستون فقرات و استخوانها و مفاصل در هر مرحله معاف دائم. د) سل ریه بهبود یافته و ادنیت های سلی درمان شده خدمات غیر رزمی.	5	45	بخش هفدهم: بیماریهای عفونی
بند 6- جذام به هر شکل و در هر مرحله معاف دائم.	6	45	بخش هفدهم: بیماریهای عفونی
بند 7- عوارض بیماریهای عفونی مداوم (مانند سیفلیس ها، مننژیت ها، استنومیلیتها و ...) که اختلال غیر قابل برگشت ایجاد کرده باشد معاف دائم.	7	45	بخش هفدهم: بیماریهای عفونی
بند 8- بیماران مبتلاء به نقص ایمنی سلولی اکتسابی و حاملین ویروس HIV معاف دائم.	8	45	بخش هفدهم: بیماریهای عفونی
ماده 46: کلیه بیماریهای ناتوان کننده که فرد مبتلاء به آن قادر به انجام خدمت اعم از رزمی و غیررزمی نبوده و در این آئین نامه نیز پیش بینی نشده است به تشخیص شورای پزشکی مدیریت و وظیفه عمومی و یا شورای عالی پزشکی نیروی مربوطه به شورای عالی پزشکی ناجا معرفی و طبق نظر شورای عالی پزشکی ناجا با آنان رفتار خواهد شد.	0	18	هیجدهم: بیماریهای که آئین نامه معافیت پزشکی پیش بینی نشده
1- کلیه بدخیمی های دستگاههای بدن که موجب ناتوانی و ارکارفتادگی فرد گردد و یا پیشرفته و مقاوم به درمان باشد و به تایید مراجع ذیصلاح رسیده باشد.	1	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
2- تومورها و آدنوپاتیهای مزمن و غیرقابل درمان مדיاستن همراه با علائم فشاری برمדיاستن. تبصره: در مورد سرطانهای قابل درمان و محدود که متاستاز نداده و عوارض نداشته باشد این قسمت مذاق ندارد.	2	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
3- جذام با تشخیص متخصص پوست و تایید مراکز مبارزه با جذام در مرحله ایزوله شدن بیمار و تا زمانی که خطر واگیر بیماری به دیگران وجود دارد و به همین نحو در انواعی از بیماری که پیشرفته بوده و عوارض شدید پوستی یا عصبی در شخص مبتلا ایجاد کرده باشد.	3	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
4- سیفلیس های عصبی یا قلبی عروقی شدید و یا سیفلیس های استخوانی که ایجاد ضایعات انهدامی در استخوان یا مفاصل کرده باشد.	4	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن

شرح	بند	ماده	بخش
5-مبتلایان به سل فعال که منجر به محدودیت و ازکارافتادگی فرد گردد با تایید مراکز تخصصی مربوطه.	5	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
6- آرتریتهای مزمن توام با تغییر شکل در استخوانها و جمود در مفاصل و ستون فقرات به صورت پیشرفته که مانع انجام فعالیت‌های روزمره شده باشد.	6	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
7-انواع نوروپاتی‌ها و میوپاتی‌های اولیه و ثانوی در مراحل پیشرفته که منجر به ناتوانی و اختلال در ایستادن و حرکت شده باشد.	7	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
8- فلج اندام فوقانی یا تحتانی یا نیمه بدن (همی پلژی، پاراپلژی) که موجب ناتوانی در اعمال وزانه شخص شده باشد.	8	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
9-پارکینسون در مراحل پیشرفته با علایم بالینی واضح و با تایید متخصص بیماریهای اعصاب.	9	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
10-مولتیپل اسکلروز در مرحله استقرار کامل.	10	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
11- انواع صرع مقاوم به درمان.	11	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
12-کلیه ضایعات عروقی مغزی که موجب ناتوانی فرد گردد.	12	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
13- کلیه بیماریها ، تروماها و اعمال جراحی روی ستون فقرات که منجر به اختلالات اسفنکتری و فقدان ارزش کاری بک اندام شده باشد.	13	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
14- هرگونه اعمال جراحی روز مغز در صورتیکه منجر به عوارض عصبی یا روانی شدید بعد از عمل شده باشد.	14	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن

شرح	بند	ماده	بخش
15- پسیوزها و بیماریهای روانی مزمن با سابقه معتبر بستری های متعدد در بیمارستانهای روانی و یا تایید متخصص بیماریهای روانی.	15	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
16- نقص عقلانی و کند ذهنی با کسب نظر از متخصص مربوطه و مراکز توانبخشی که ضریب هوشی به 30% و کمتر نقصان یافته باشد (میزان کارایی شخص از نظر مراکز توانبخشی 30% باشد)	16	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
17- در مورد قطع با از کار افتادگی اندام فوقانی یا تحتانی به شرح زیر رفتار شود. الف) قطع يك پا از زانو به بالا و یا اینکه عملا يك پا کارایی خود ج) قطع يك دست از آرنج به بالا و یا اینکه يك دست عملا کارایی خود را از دست داده باشد. ب) قطع هر دو پا از زانو به بالا و یا اینکه عملا يك د) قطع هر دو دست از هر جا که باشد. پاکارآتی خود را از دست داده باشد. از دست داده باشد.	17	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
18- بیماریهای مزمن و انسداد شدید ریه به همراه کاهش ظرفیت تنفسی ریه به میزان 50% و بیشتر.	18	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
19- تغییر شکلهای شدید مادرزادی جدار قفسه صدري که موجب کاهش ظرفیت تنفسی به میزان 50% و یا کمتر یا نارسایی قلب شده باشد.	19	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
20- سابقه اعمال جراحی ریه و قفسه صدري (توراکوپلاستی، رزکسیون ریه) که منجر به کاهش ظرفیت تنفسی به میزان 50% و یا کمتر شده باشد.	20	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
21- هیپرتیروئیدی شدید همراه با عوارض قلبی، عصبی، چشمی و لاغری مفرط و هیپوتیروئیدی پیشرفته با ایجاد عوارض.	21	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
22- دیابت شیرین مزمن مقاوم به درمان با عوارض چشمی، عصبی و کلیوی پیشرفته.	22	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
23- آکرومگالی، ژیگانتیسم، کوشینگ، آدیسون در هر مورد به شرطی که پیشرفته بوده و عوارض جسمی یا روانی یا علائم بالینی واضح ایجاد کرده باشد به همراه سوابق معتبر پزشکی و. با تایید متخصص غدد مترشحه.	23	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن

شرح	بند	ماده	بخش
24- چاقی مفرط به قسمی که وزن شخص 80% و یا بالاتر از وزن مطلوب $(100+2) =$ و یا $BMI < 40$ باشد.	24	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
25- بیماریهای مزمن کبدی همراه با عوارض مربوطه (آسیت و...)	25	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
26- نارسایی مزمن کلیه با علایم واضح بالینی و پاراکلینیکی به تایید متخصص نفرولوژی.	26	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
27- بیماریهای التهابی مزمن روده (کرون، کولیت اولسرو) که پاسخ به درمان طبی نداده و دچار عوارض گوارشی شده باشد.	27	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
28- هموفیلی های شدید که نیاز به مراقبت های ویژه دارند.	28	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
29- کولستومی های دائمی.	29	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
30- کلیه اعمال جراحی در سرتاسر دستگاه ادراری که منجر به تغییر مسیر ادراری بشود و انواع پیوندها نظیر پیلوستومی، نفروستومی، اورتروستومی- جلدی، سیستوستومی.	30	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
31- فیستولهای مثانه به رکتوم غیرقابل درمان.	31	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
32- برداشتن کامل مثانه.	32	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
33- برداشتن هر دو کلیه و یا یک کلیه به همراه اختلال عملکرد در کلیه مقابل.	33	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن

شرح	بند	ماده	بخش
34- پیوند کلیه.	34	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
35- فقدان هر دو چشم و یا آنکه هر دو چشم عملاً فاقد بینایی باشد. تبصره: به هر علتی که دید یک چشم به میزان 100% و دید چشم دیگر به میزان 50% از بین رفته باشد و یا دید هر دو چشم در مجموع به اندازه 50% دید یک چشم باشد این نوع مصداق دارد.	35	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
36- کروی کامل هر دو گوش که با سمعک نیز میزان کاهش شنوایی از 60 دسی بل مجموعاً در هر دو گوش بیشتر باشد.	36	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
37- کروی و لالی توام با تایید متخصص گوش، حلق، بینی	37	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
38- بیماریهای مادرزادی، اکتسابی، تومورال، یا التهابی (روماتیسمال) قلبی، آنورت و یا سرخرگهای بزرگ دیگر مانند کوارکتاسیون. آنوریسم ها و یا اتساع سرخرگها ریوی، کانال آرتریل باز، تنگی شریان ریوی اصلی، فیستولهای شریانی و ریوی در صورت عارضه دار بودن.	38	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
39- بیماری عروق کرونر (انفارکتوس میوکارد و آنژین صدری) که موجب درجاتی از نارسایی قلبی و ازکارافتادگی فرد گردد با تشخیص مراکز تخصصی ن.م.	39	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
40- نارسایی پیشرفته قلب با علایم بالینی واضح.	40	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
41- اعمال پیوند عروق کرونر و تعویض دیچه های قلب و گذاشتن پین میکرهای دائمی که علیرغم انجام عمل درجاتی از نارسایی قلب وجود داشته باشد.	41	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
42- انواع آریتمی ها و بلوکهای قلبی که موجب نارسایی قلبی شده و امکان انجام فعالیت روزمره را از شخص بگیرد.	42	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
43- انواع کاردیومیوپاتی ها.	43	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن

شرح	بند	ماده	بخش
44- قرار گرفتن شخص در کلاسهای 3 و 4 تنگی نفس می باشد)	44	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
45- اختلالات عروقی که منجر به فلجیت و پری فلجیت همراه با ورم شدید و مزمن اندام گردیده و آندارتزیت مسدود کننده.	45	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
46- کلیه بیماریهای ناتوان کننده و شدید پوستی که به درمان مقاوم بوده و به تایید متخصصین مربوطه رسیده باشد.	46	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
47- اسکار و کلونید ناشی از سوختگیها که موجب اختلال عملکرد اعضا شده و یا بیش از 50 درصد از سطح بدن را فراگرفته باشد.	47	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
48- سندرم سوء جذب که موجب کاشکسی شدید فرد گردد و پاسخ ب درمان طبی نداده باشد.	48	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن
49- ضعف شدید جسمانی (کاشکسی) به علل مختلف و نواقص و معایبی که توان جسمانی را به میزان کاهش داده باشد که عملاً شخص مورد معاینه بدون کمک دیگران در انجام حوایج و تکالیف و کارهای روزمره ناتوان شده و نیاز به مراقبت شخص دیگری داشته باشد.	49	23	ن در صورتیکه پدر مشمول دارای بیماری یا نقص عضوی به ن